Hoe ervaren begeleiders de samenwerking met ouders van volwassen kinderen met een licht verstandelijke beperking?

Samenwerken met ouders: het perspectief van begeleiders

Ouders blijven vaak een belangrijke rol spelen in de ondersteuning van hun volwassen kind met een licht verstandelijke beperking, ook wanneer hun kind in een zorginstelling woont. Een goede samenwerking met begeleiders draagt bij aan passende ondersteuning en het welzijn van hun volwassen kind met een verstandelijke beperking. Naar deze samenwerking is tot nu toe vooral onderzoek gedaan vanuit het perspectief van ouders. De Academische Werkplaats Leven met een verstandelijke beperking (AWVB) deed onderzoek naar het perspectief van begeleiders.

Conclusie

Begeleiders zien de meerwaarde van een goede samenwerking voor ouder(s), cliënten en henzelf. Een relatie, gebaseerd op wederzijds respect, is daarbij essentieel. Tegelijkertijd brengt deze samenwerking ook dilemma's met zich mee. Omdat de cliënt centraal staat, moeten begeleiders voortdurend zorgvuldige afwegingen maken tussen de autonomie van de cliënt, de betrokkenheid van de ouder(s) en hun eigen professionele verantwoordelijkheid.

Vier hoofdthema's

Het onderzoek laat vier hoofdthema's zien rond de ervaringen van begeleiders in de samenwerking met ouders van volwassen kinderen met een licht verstandelijke beperking die 24-uurszorg ontvangen.

1. ERKENNEN VAN HET BELANG VAN SAMENWERKING

Begeleiders vinden het belangrijk om in het belang van de cliënt contact te hebben met ouders, hen op de hoogte te houden en samen te werken. Ouderbetrokkenheid heeft volgens begeleiders vaak een positief effect op het welzijn van de cliënt. De kennis en ervaringen van ouders helpen hen ook bij het bieden van goede begeleiding. Het is prettig voor begeleiders om hun zorgen met ouders te kunnen delen. Tegelijkertijd vraagt samenwerking met ouders tijd, afstemming en wederzijds begrip.

2. CLIËNT BEPAALT KADERS VAN SAMENWERKING

Volgens begeleiders zijn de wensen en behoeften van de cliënt leidend in het contact met ouders, ook juridisch: de cliënt bepaalt zelf wie betrokken wordt bij de begeleiding. Daardoor verschilt de samenwerking per cliënt. In sommige situaties wil een cliënt niet dat ouders geïnformeerd of betrokken worden. Dat kan spanningen geven wanneer het welzijn of de veiligheid in het geding is. Begeleiders gaan dan in gesprek met de cliënt om samen te zoeken naar een passende vorm van betrokkenheid.

3. VERSCHILLEN IN VISIE OP GOEDE ZORG

Begeleiders ervaren dat verschillen in opvattingen over goede zorg de samenwerking met ouders kan bemoeilijken. Ouders vinden het soms lastig om de zorg deels los te laten wanneer hun kind in een zorginstelling gaat wonen. Zij willen graag dat de ondersteuning op dezelfde manier wordt vormgeven als thuis. Het kan spanning veroorzaken wanneer dit niet passend of haalbaar is door te weinig begeleiders of budget. Ook kunnen visies op autonomie verschillen. Begeleiders stimuleren eigen regie, terwijl ouders geneigd zijn sneller beslissingen van hun kind over te nemen uit bescherming.

4. BAND OPBOUWEN MET OUDERS

Begeleiders benadrukken dat een goede samenwerking begint met het opbouwen van een band met ouders. Vertrouwen, eerlijkheid en wederzijds respect zijn essentieel, maar kwetsbaar. Zo kan eerlijkheid ingewikkeld zijn wanneer een cliënt niet wil dat bepaalde informatie met

lees verder >

ouders wordt gedeeld. Begeleiders ervaren dan een spanningsveld tussen loyaliteit aan de cliënt en openheid naar ouders. Daarnaast kost het opbouwen van vertrouwen tijd, zeker wanneer ouders een gebrek aan vertrouwen hebben door negatieve ervaringen uit het verleden. Transparante communicatie, afspraken nakomen en informele contactmomenten helpen het vertrouwen te versterken.

Over het onderzoek

Voor dit kwalitatieve onderzoek zijn elf begeleiders van vier zorgorganisaties geïnterviewd over hun ervaringen met de samenwerking met ouders van volwassen kinderen met een licht verstandelijke beperking (18–40 jaar) in 24-uurszorg. De interviews zijn geanalyseerd met een thematische analyse.

Aanbevelingen voor zorgorganisaties

- Investeer in een sterke samenwerking met ouders door te werken met vaste contactpersonen.
- Maak aan het begin van de ondersteuning duidelijke afspraken over verwachtingen, rollen en verantwoordelijkheden van ouders en begeleiders.
- Bied begeleiders ondersteuning bij dilemma's rondom cliëntautonomie en ouderbetrokkenheid (bijvoorbeeld via intervisie).
- Creëer ruimte voor informeel contact met ouders, naast de vaste evaluatie- en gespreksmomenten.
- Neem de zorgen en emoties van ouders serieus en bespreek deze open en respectvol met elkaar.

Dit factsheet is gebaseerd op het artikel Effective partnerships with parents of adults with mild intellectual disabilities in residential care: Experiences of support staff

Auteurs: dr. Marieke den Boer, dr. Sanne Giesbers, dr. Noud Frielink en prof. dr. Petri Embregts (allen AWVB/Tilburg University), 2026, Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities

Meer weten? Neem dan contact op met de AWVB:
awvb@tilburguniversity.edu